

Registrační číslo projektu	CZ.03.03.01/00/22_021/0001983
Název projektu	Společné rodičovství
Příjemce (název)	Kappa Beta Institut, z.s.

Okruhy pro rozhovory s aktéry

ADVOKÁTI

- Co je cíl rozhovoru? Potřebujeme informace o systému, jejich názor na mediaci, zkušenosti. Zjistit, zda jsou alternativám otevřeni, pokud ne, tak za jakých podmínek by byli alternativám otevřeni.

Scénář:

1. ÚVOD

- a) Představení: sebe, organizace, projektu
- b) Navázání důvěry a přátelského vztahu během rozhovoru
- c) Organizační přiblížení rozhovoru (jak dlouho bude trvat rozhovor, jakým způsobem si budete dělat poznámky a jak je budete využívat -> souhlas respondenta. Info, že nemusí odpovídat na otázky, které nechce...)

2. NĚCO O RESPONDENTOVÍ

- a) Jak často se setkáváte s případy rozvodu a péče o děti?
V 80% své advokátské praxe.

3. PROČ PRÁVĚ VY

- a) Představení role advokátů v projektu

4. CHCEME ZNÁT VÁŠ NÁZOR A VAŠE POTŘEBY A PŘÁNÍ

- a) Která z částí 2/3 stupňů rozvodu bývá nejnáročnější, nejdélhavější a proč tomu z Vašeho pohledu tak je? Jak se v systému cítíte?**

Alimenty, majetek – SJM, který úzce souvisí s dětmi – to je nejnáročnější. Advokáti se snažili, aby vypořádání SJM bylo součástí stání o děti. To ale nebylo možné, protože při rozvodu je prioritou rychlé rozhodnutí právě o rozvodu. Když by se rodiče nedohodli na majetku, rozhodnutí o péči o děti by se velmi protáhlo. Vyřešení SJM je nejsložitější, protože jde o uspořádání do budoucna – jak budou žít atd. Rodiče spěchají do rozvodu, aby měli ukončené SJM, proto by možná pomohlo, aby byli nejprve rozvedli a potom řešili děti. Ale těžko říct, možná by potom nespěchali s rozhodnutím o dětech.

- b) Jaký je průměrný čas 2/3 stupňového řízení v ČR, tedy doba trvání celého rozvodu?**

Dohoda – do ½ roku, bez dohody – cca jeden rok, když se tahají o děti, klidně 2 roky.

- c) Jaký konkrétní krok/y by pomohly 3stupňového řízení odlehčit?**

Opět možná kdyby se řešilo opatrovnictví a rozvod dohromady a řešil by to jeden soudce, který by byl v obraze. Vlastně kdyby všechny tři stupně řešil jeden soudce. Před rozvodem/rozchodem by možná pomohla edukace. Na OSPOD umějí rodiče kvalitně provést rozvodem.

- d) Máte nějaký inspirující příklad/dobry vzor ze zahraničí, jak jsou rozvody rodičů řešeny?**
Rozvody jsou řešeny bez nutnosti přítomnosti účastníků. Zbytečně se za přítomnosti rodičů řeší, jak dlouho se znají, kdo koho podvedl atd. Přišli by jen advokáti a soud by je rozvedl bez dokazování kdo za to může atd.
- e) Znáte nějaké preventivní opatření, které by pomohlo dětem i rodičům před "spuštěním" samotného procesu rozvodu?**
Poradny, psychologové – poradili by rodičům, co mají dělat, aby byly děti co nejvíce v pohodě, v době, než se rozvedou. Eliminovaly by se situace, kdy by se rodiče tahali o děti. Vysvětlit hlavně maminkám, že jejich děti mají a budou mít oba rodiče a jejich odpovědnost se nezmění.
- f) Co bývá pro děti a pro rodiče nejnáročnější?**
Pro rodiče – nastavení pravidel, kdo co bude platit, kam budou chodit děti do školy nebo školky. Určitě by jim v těchto otázkách mohla pomoci nějaká třetí nestranná osoba – třeba mediátor, který by to s nimi probral a probral s nimi, jak to bude fungovat před soudem, po soudě atd.
Pro děti – zdouhavost procesu. Jsou často ve stresu a unavené a nemají žádnou jistotu, co s nimi bude dál.
- g) Co myslíte, že by pro rodiče byla největší pomoc v jejich rozvodu?**
Kdyby se rodiče dokázali domluvit, neházeli na sebe špínu, měli by být edukováni v tom, aby se neočerňovali a aby před dětmi fungovali s respektem. To je pro děti strašně důležité vidět a mít jistotu, že neztratí ani jednoho z rodičů.
- h) Co myslíte, že by pro děti byla největší pomoc v rozvodu?**
Děti potřebují nějaký řád a jistotu a hlavně, aby se rodiče před nimi chovali s respektem a byli schopni normálně fungovat alespoň co se týká péče o ně.
- i) Jak nahlížíte na rozvod smírem, popř. mediaci? Uznáváte ji? Daří se jí v ČR? V čem by mohla v rozvodu pomoci?**
Mediaci znám, uznávám, myslím, že smírný rozvod je nejlepší řešení. Mediaci hlavně v péči o děti a v dalších praktických otázkách (kdo co koupí, kdo co bude platit, kam budou chodit na kroužky). Toto není téma pro advokáty, a to by už měli mít rodiče vyřešeno. Toto všechno, kdyby měli vyřešeno pomocí mediace, by velmi zrychlilo celý proces.
V Praze se mediaci daří – už na prvním jednání se nařizuje první setkání. U nás ve východních Čechách to moc obvyklé není.
- j) Jak často ji vyžíváte a v jakých případech zejména? Jaká je procentuální úspěšnost mediace?**

Doporučujeme ji hlavně pro řešení praktických věcí, uspořádání prázdnin, aby si vyzkoušeli nějaký systém, který by mohli příští rok změnit, pokud by nevyhovoval. Jaká je úspěšnost netuším.

- k) Co myslíte, že by pomohlo dětem i rodičům rozvodem projít co nejlépe, nejzdravěji?**
Eliminovat sporné momenty, ohledně dětí si mohou rodiče spoustu sporných věcí vykomunikovat prostřednictvím třeba mediace. U majetku je to složitější. Je potřeba, aby si rodiče spoustu věcí řekli, aby se navzájem poslouchali.
- l) S čem Vy konkrétně spatřujete největší úskalí/slabinu v procesu rozvodu v ČR?**
Zdlouhavost, jednoznačně. Jednání bývají jednohodinová, a to nestačí. Další se třeba nařídí až za 4 měsíce a probírají se zase ty stejné věci dokola. Potom se tato jednání táhnou až 2 roky. Je potřeba rozhodnout co nejdříve, aby měli rodiče i děti nějakou stabilitu a jistotu v tom, jak budou fungovat.
- m) Jaké další instituce, možnosti obvykle využíváte v případě, že jsou v rozvodu nezletilé/zletilé děti a v jakých případech?**
Poradny, mediace, pokud se nejsou rodiče schopní dohodnout pomocí advokátů. Poradny jsou fajn, aby rodičům někdo řekl, jak by měli s dětmi pracovat, co by pro ně bylo nejlepší atd.
- n) Jakou pomoc nabízíte obvykle rodičům a dětem pro jejich psychickou ochranu?**
Psychologické poradny
- o) V čem vidíte největší potenciál/příležitost pro důstojnější a méně bolestivý rozvod?**
Poradny, mediace, uvědomění si, že na sebe rodiče nesmí házet špínu. Rodiče si musí všechny bolesti a nevyřešené věci řídit někde jinde a advokáti by měli řešit pouze konstruktivní věci. Kdo co komu udělal by měli mít vyřešeno a netahali to na soud, kam to nepatří. Rodiče to potřebují někomu říct a myslí si, že soudní jednání je na to to pravé místo. OSPOD velmi dobře rodiče poučí o rodičovské odpovědnosti, co mají dělat atd.

5. DOPADY SYSTÉMU NA RESPONDENTA

- a) Jaká je vaše role v systému?**
Advokát účastníků řízení.
- p) S jakými dalšími aktéry se v procesu setkáváte? (soudci, mediátoři, ospod ...)**
S OSPOD minimálně, protože se nechce, aby advokáti chodili na OSPOD, abychom jim do toho nemluvili. Se soudci se nesetkáváme, ale určitě by bylo ku prospěchu, kdybychom se mohli sejít a probrat celou situaci, možnosti, doporučení. Někdy se stává, že na soud přijde advokát, který běžně rozvody nedělá, nebo nemá zájem, aby se strany dohodly. To velmi komplikuje stání. Většinou se s advokáty setkáváme bez klientů a celou situaci probereme a potom klientům něco navrhneme. Můj názor je, že by se měla zřídit nějaká specializace pouze pro rozvodové právníky, aby k rozvodům nechodili kolegové, kteří tuto problematiku úplně neznají.
- b) Jaký s nimi máte vztah, a jak funguje komunikace mezi vámi a ostatními aktéry. Je zde něco, co je třeba vylepšit?**

Jak se kterými. Když mají chuť spolupracovat, je to samozřejmě lepší. To samé s OSPODem, někdy úřednice zavolá a poradíme se, někdy mi paní z ODPOD řekne, že mi na žádné maily odpovídat nebude. Rodiče OSPOD vnímají jako někoho, kdo jim řekne, co mají dělat. Když OSPOD nefunguje, rodiče mají pocit, že se o děti nikdo nestará a nikoho nezajímají.

6. VZTAH RESPONDENTA A CÍLOVÉ SKUPINY

a) Kdy se k vám klient dostane?

V největších emocích, někdy v době, kdy to mají už zpracované, někdy v té největší krizi.

V jakých je emocích?

Rozčilení, nenávisť, zklamání,

Za jakým účelem vás nejčastěji kontaktuje?

Pokud odchází od partnera

Jak vypadá vaše první schůzka s klientem?

Informativní, řekneme si, co je potřeba udělat, jaké jsou možnosti, co je možné očekávat atd.

Jak dlouho k vám v průměru klient dochází?

To je různé, někdy postačí jedna schůzka, někdy je to častější. Většinou se sejdeme na první schůzce, kdy si řekneme základní věci, potom si už voláme nebo píšeme emaily.

Je časté, že se rodiče od prvního kroku k rozvodu už nechtějí vidět?

Je to časté, bylo by fajn, kdyby si uvědomili, že se budou muset kvůli dětem občas vidět a komunikovat spolu.

Jak probíhá soudní stání?

V péči – vyjádření obou stran, vzájemně si je strany přepošlou, potom je jednání ve věci, vyslechnou se účastníci, zjistí se stav ve věci. Ti, co mají Cochemský model – vyslechnou se advokáti, jaký je stav ve věci, zda chodí do poradny, na mediaci, co funguje nebo nefunguje, proč to nefunguje. Dále, co vidí za problém v péči druhého rodiče, co v péči funguje a nefunguje, co se jim nelíbí na řešení, které aktuálně mají. Pak se ptají OSPODu, jak s rodiči pracovali, proč to nedopadlo atd. Pak se případně navrhnou nějaké poradny nebo mediace, pokud tam ještě nebyli posláni. S dětmi většinou dělá pohovor OSPOD. Pokud se výsledek advokátům nebo soudu nezdá, soudce si pozve děti k sobě do kanceláře na neformální rozhovor. Dítě by bylo mít právo, aby řeklo, co si samo přeje a co by pro něj bylo fajn.

Jakou dobu nejčastěji celý rozvod, včetně všech třech instancí zabere?

Sporný např. 5-6 let, když do dobře jde, tak 2 roky. Řízení o dětech např. 2,5 roku, majetek třeba 5 let. Tam se nařizují znalecké posudky a ty trvají dlouho.

U dětí se také zadávají znalecké posudky, tam je čekací doba až půl roku. V této době vlastně všechno stojí a děti fungují na dohodě rodičů. Když žádná dohoda není, tak jsou

děti chudáci, protože čekají, co bude. Běžně děti u psychologů říkají, že chtějí, aby už to všechno konečně skončilo. Děti jsou potom apatické, jsou ve stresu a opravdu mají jediné přání, aby všechno skončilo.

Znáte délku vašeho nejdelšího a nejkratšího rozvodu?

Nejkratší do půl roku. To jsou nesporné rozvody, nebo když v rozvodu nejsou děti.

Nejdelší – teď zrovna řešíme děti 4 roky, a ještě není konec. Někdy se rodiče nakonec dohodnou, protože už nechtějí, aby se soud tak dlouho táhl. Jsou unavení jak rodiče, tak děti.

Jak se klienti v obou případech cítili?

V případě nesporných rozvodů se cítí dobře. Přijdou už s dohodou a nemají většinou problém spolu vzájemně komunikovat. U těch sporných, těžších se cítí samozřejmě beznadějně, naštvaně, a po delší dobu jsou unavení, jak jsem již řikala.

b) Co je vás při práci s klientem nejtěžší?

Vysvětlit jim, že co si přečtou na internetu, tak to vždycky tak není. Nejtěžší je vysvětlit hlavně maminkám malých dětí, že táta bude v životě dětí i dál. Většinou potřebují zpracovat, že tam ten druhý rodič stále je. Když si toto zpracují, řeší zase finanční otázku, z čeho budou žít, z čeho budou platit nájem, školku, jiné aktivity. Výživné se většinou řeší předběžným opatřením minimální, takže jsou pak ve finančním stresu a nechtějí tátovi děti dávat a opět jsou děti jako jejich rukojmí.

Co vám při práci s klientem schází?

Někdy vypořádání se s minulostí, zpracování rozvodu. Kdyby měli rodiče celou tu situaci zpracovanou přes někoho jiného (mediace, poradna), byla by pak celá práce s klienty jednodušší. Neřešili bychom, že děti byly předány druhému rodiči špinavé, že mu druhý rodič nedal bundičku, kterou mu měl dát atd. Toto by advokáti neměli vůbec řešit. I pro klienty je to finančně nákladné, když „zdržují“ celý proces těmito věcmi.

Je něco konkrétního, co vám v práci s klientem schází?

Konkrétně to, co jsem teď řikala, to zpracování celé situace přes další nestrannou osobu.

c) Máte nějaká zákonná omezení?

Asi ne.

Ku prospěchu všeho je, což dříve nebylo, že OSPOD začal komunikovat s oběma rodiči najednou. V minulosti Zavolal jeden z rodičů na OSPOD a vysvětlil situaci ze svého pohledu. Pracovník k tomu zaujal nějaké stanovisko, potom přišel druhý rodič a on se na něj díval jako na toho horšího. Ví, že někteří kolegové posílali rodiče, aby rychle kontaktovali OSPOD, aby měli lepší startovní pozici 😊. Super je, co je nastaveno teď, že když rodič zavolá na OSPOD, pracovník mu řekne, aby přišel s druhým rodičem, že to společně proberou. Nebo doporučujeme klientům, ať jdou nejdřív na OSPOD, tam si to všechno řeknou, vyslechnou si, jaké mají možnosti a pak přišli teprve k nám.

Máte možnost nebo prostředky to změnit?

Popř. co by taková změna obnášela?

7. RESPONDENT A JEHO PRÁCE

a) Co na své práci oceňujete?

Když ti dva dokážou ustoupit ze svých nároků a dohodnout se. To oceňuji a zároveň mi to udělá obrovskou radost.

Co vám udělá radost?

Jak se průběh vaší práce projevuje ve vašem osobním životě?

Neprojevuje, práci si domů neberu.

8. MEDIACE a alternativní řešení sporů

a) Podporujete klienty v alternativním řešení sporů?

Ano, určitě

Co si myslíte o mediaci?

Může to být ku prospěchu věci, hlavně v začátcích celého procesu.

Jaké s ní máte zkušenosti?

Většinou pozitivní. Hlavně v Praze. U nás v Pardubickém kraji zatím není moc rozšířená.

Co si myslíte o institutu První setkání s mediátorem ve srovnání s dobrovolnou mediací?

Na prvním setkání dostanou pouze informace, co mediace je a vlastně se nikam neposunou. Klienti očekávají, že už na tom prvním setkání se začne mediovat a něco se vyřeší. Potom jsou zklamaní, že tomu tak není. Také si myslí, že za 400 Kč, jak je uvedeno v zákoně o Mediaci, nějaké věci vyřeší. Je to potom problém je přesvědčit, aby zahájili mediaci. Podle mě by se to mělo v zákoně nějak jinak formulovat.

Zajímáte se sám o mediaci?

Ano zajímám, díky tomu, co teď řeším a OSPOD konečně začíná lidem mediaci nabízet. Mediace je využívána u nás v Pardubickém kraji málo, a to jen ve věcech rodinných. U obchodních sporů nebo pracovních jsem se s ní ještě nesešla. V Praze je to úplně jiné. Tam funguje ve všech druzích sporů.

b) Je něco, co by se mělo v rámci současné legislativy ohledně mediace vylepšit?

Možná, aby mohl soud nebo OSPOD nařídit nejen první setkání, ale samotnou mediaci. Stejně jako nařizují asistované kontakty atd. nařídit, aby se spolu rodiče sešli, ne na prvním setkání, ale na samotné mediaci.

Máte vy sám nějaký nápad na změnu a vylepšení?

Zrušila bych první setkání a nařídila bych mediaci rovnou.

9. GENERÁLNÍ OTÁZKY

"Jaké konkrétní kroky by z Vašeho pohledu zásadně pomohly zkrácení, ulehčení a zpřehlednění 3 stupňového rozvodového procesu a jeho účastníkům (dětem, rodičům, soudcům, OSPOD.....)?"

Jak jsem už zmínila, kdyby alespoň ty první dva stupně řešit jeden soudce. A také, aby měli rodiče možnost si své bolesti rozebrat s třetí nezávislou osobou. Zjednodušit soud jako takový a zrychlit úpravu dětí.

"Co by podle Vás pomohlo snížit tlak na děti, co konkrétně?"

Domluvit si nějaký zkušební model třeba na mediaci, a po nějakém čase by se sešli a řekli si, co funguje a co ne, co by chtěli změnit atd. K soudu už by šli s vyzkoušeným modelem. Měli by možnost si to vyzkoušet jak rodiče, tak děti.

"Co by bylo možné udělat pro děti i rodiče před samotným rozvodem/rozchodem, aby věděli, do čeho jdou a co je bude čekat?"

Nějaká schůzka, kde by se dozvěděli, jak to všechno bude probíhat. Ale tady na OSPOD v Chrudimi to myslím funguje dobře.

10. ZÁVĚREČNÉ SLOVO

a) Jak se Vám rozhovor líbil?

Ano, líbil. Děkuji

b) Napadá Vás už nyní nějaké vylepšení systému? Otázka na pokračování působení v projektu (WS, rodiny ...)

Mnoho bylo uvedeno u otázek výše.

c) Máte nějaké dotazy, ráda vám je zodpovím.

d) Poděkování

e) X